

Posudek vedoucího/oponenta¹ diplomové práce

Student/ka:	Bc. František Záleský
Název práce:	Didaktické zpracování problémů současné demokracie pro výuku základů společenských věd
Vedoucí:	Ing. Michaela Dvořáková, Ph.D.
Oponent²:	Mgr. Marek Fapšo, Ph.D.

Autor si pro svou diplomovou práci zvolil pro výuku OV/ZSV v České republice aktuální a zajímavé téma – povaha a krize demokracie. Práci rozdělil na tři části (teoretická východiska, analýza kurikulárních dokumentů a praktická aplikace), které dohromady tvoří logický a smysluplně zdůvodněný celek. Následující poznámky tak nesměřují k obecnému rámci práce, ale soustředí se na dílčí otázky.

V první části autor vychází z respektovaných a hojně citovaných autorů/autorek (Heywood, Urbinati, Dahl, Prokop), s nimiž pracuje poučeně a adekvátně tématu. Přebírá z nich vybrané části, které zapadají do jeho koncepce. Textu by slušelo kritičtější zhodnocení jednotlivých myšlenek, případně doplnění dalších, zejména zahraničních textů nabízejících další podněty ke zvoleným tématům.

Analýza kurikulárních dokumentů se opírá o rozbor RVP G, které autor důkladně prostudoval. Za nedostatek považují absenci rozboru RVP ZV, jenž sice bezprostředně netýká cílů diplomové práce, ovšem středoškolská studia vždy nutně vychází a navazují na to, co se děje na základních školách. Poněkud arbitrárně pak vypadá volba analyzovaných ŠVP, beroucí v potaz pouze gymnázia v regionu a ve srovnatelných oblastech. Produktivnější by bylo konfrontovat „domácí“ ŠVP Gymnázia Turnov např. s některým z „elitních“ českých gymnázií, ale také např. s gymnázii ve vyloučených lokalitách. Možná by potom bylo možné precizovat dílčí závěr o tom, že se ŠVP od sebe příliš neliší, neboť vycházejí z RVP (s. 45). Podobně by stálo za to doplnit vedle učebnic Didaktisu a Computer Media i některé další, zejména na maturitní zkoušky orientované školní materiály (v úvodu je krátce zmíněna *Odmaturuj ze společenských věd*), které mají na SŠ silný formativní vliv.

¹ Nehodící se škrtněte.

² Pokud posudek vypracovává vedoucí práce, nevyplňovat.

Pokud jde o třetí část, tj. didaktickou aplikaci, je třeba ocenit jak systematickou práci propojující zvolená teoretická východiska se vzdělávacími cíli, tak i explicitní a konkrétní reflexi vycházející z praxe odučených hodin. Obecně se ale v praktické části ukázaly určité didaktické problémy, přičemž některé autor sám zmiňuje. Jedním z nich je problematika didaktizace zdrojů – jejich neúměrná délka (s. 60), užití komplikovaných výrazů (medián), nedůsledné anonymizace politických programů (v citaci je název strany) apod. Právě tyto aspekty pak mohou vést k neúspěchu a nezájmu o výuku OV/ZSV, kterou nelze odbýt poukazem na konec školního roku (s. 54). Problematická se také ukázala složitá konceptuální stránka některých teorií (zejména tzv. epistemického znetvoření demokracie), s níž měli problém nejen studenti/studentky, ale z rozvrženého pracovní listu se zdá, že i sám autor některé její části nemá zcela vyjasněné (viz otázky k diskuzi). Nutno však ocenit schopnost reflektovat vlastní postupy.

Závěrem lze říci, že diplomová práce si předsevzala nelehký úkol a zhostila se ho i přes výše uvedené výtky se ctí. Je promyšlená, má logiku, je za ní kus práce a vyvolává otázky a podněty k doplnění. A to jsou znaky kvality.

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

Upozornění/Disclaimer: Vzhledem ke stavu poznání k dnešnímu dni nedokáže autor/ka posudku s jistotou stanovit, zda a v jaké míře byly při vypracování této závěrečné práce využity nástroje umělé inteligence.

Podněty k přemýšlení, **otázky do rozpravy:**

1. Jakou roli hraje z hlediska zvolených a sledovaných témat RVP ZV, na které RVP G navazuje?
2. Nepomohla by didaktickým materiálům důslednější práce s metodou badatelské výuky (tj. úkoly cíleněji vázané na didakticky zpracované zdroje)? Jaké úpravy v tomto směru by se konkrétně nabízely?
3. Jaký je podle Vás vztah mezi odborným zázemím vlády (potažmo parlamentu) a jejich politickým rozhodováním?

Ve Starém Vestci 8.8.2023

.....
Mgr. Marek Fapšo, Ph.D.